

Wkrótce wyrok na ustawę kagańcową. TSUE podał datę

<https://www.rp.pl/prawo/art38333611-wkrotce-wyrok-na-ustawe-kagancowa-tsue-podal-date?fbclid=IwAR1mesX6gbPpVn7tfSpisLfeEPxR3ufzO-y-uXZq0FtYVSmWKhuHExD72-E>

Publikacja: 17.04.2023 18:19

Dorota Gajos-Kaniewska

Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej zapowiedział, że 5 czerwca 2023 r. ogłosi wyrok w sprawie polskiej ustawy z 20 grudnia 2019 r. zmieniającej przepisy o ustroju sądów powszechnych i Sądzie Najwyższym, zwaną w mediach "ustawą dyscyplinującą" lub "kagańcową" (C-204/21).

Foto: PAP/EPA/JULIEN WARNAND

Skargę złożyła Komisja Europejska uznając, że przepisy polskiej ustawy naruszają prawo UE przede wszystkim przez to, że nie pozwalają polskim sądom na zbadanie, czy spełnione są unijne standardy dotyczące niezawisłego i bezstronnego sądu. Chodzi o zakaz sprawdzania, czy w składach sędziowskich zasiadają osoby powołane zgodnie z prawem. Sędziom nieprzestrzegającym tego zakazu grozi postępowanie dyscyplinarne.

Komisja Europejska podtrzymuje zarzuty wobec Izby Dyscyplinarnej SN i tzw. ustawy kagańcowej. Warszawa uważa, że nie naruszyła unijnego prawa.

W skardze KE zarzuciła także, że Izbie Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego (obecnie już zlikwidowanej), która nie spełniała standardu niezawisłości i bezstronności, ustawa powierzyła rozpoznawanie spraw mających bezpośredni wpływ na status sędziów i pełnienie przez nich urzędu. Chodzi m.in. o wydawanie zezwoleń na wszczęcie postępowania karnego przeciwko sędziom lub ich zatrzymanie.

14 lipca 2021 r., na wniosek Komisji, wiceprezes Trybunału nakazał Polsce zawiesić do czasu wydania wyroku stosowanie kwestionowanych przepisów, zwłaszcza tych dotyczących kompetencji Izby Dyscyplinarnej SN. Ponieważ polskie władze nie wykonały nakazu, wiceprezes Trybunału nałożył na Polskę okresową karę pieniężną w wysokości 1 mln euro dziennie. Kara jest naliczana do tej pory, choć Polska wniosła o jej nienaliczanie po likwidacji Izby Dyscyplinarnej. Wniosek został odrzucony.

W połowie grudnia 2022 r. na prośbę TSUE w sprawie ustawy kagańcowej wypowiedział się rzecznik generalny Anthony Michael Collins. Jego zdaniem, ustawa ta z naruszeniem prawa unijnego odebrała polskim sądom możliwość zapewnienia, że prawo Unii zawsze będzie stosowane przez niezależny i bezstronny sąd, powierzyła nielegalnej Izbie Dyscyplinarnej SN wyłączną właściwość w sprawach dotyczących statusu sędziego, a także naruszyła prawa sędziów do poszanowania ich życia prywatnego i ochrony ich danych osobowych.

- Ustawa kagańcowa zakazuje wszystkim polskim sądom podnoszenia lub kwestionowania zgodności z prawem powołania sędziego lub jego uprawnienia do orzekania. Zakaz taki wykracza poza zobowiązanie sądów krajowych do powstrzymania się od kontroli aktu powołania na stanowisko sędziego wydanego przez Prezydenta RP i pozbawia polskie sądy możliwości oceny kwestii dotyczących niezawisłości składu orzekającego - uznał Anthony Michael Collins.

Czy luksemburski Trybunał orzeknie zgodnie z rekomendacją swego rzecznika? Tego dowiemy się 5 czerwca, ale najchęćniej tak właśnie się dzieje.